

Spis treści

Małgorzata Fuszara: Wstęp 17

Krzysztof Arcimowicz: Przemiany męskości w kulturze współczesnej 21

Dwie wizje męskości 21

Studia nad męskością i społeczny ruch mężczyzn 23

Mężczyźni w sferze zawodowej 27

Mężczyźni w sferze domowej 31

Ciało i seksualność mężczyzny 38

Męskość w przyszłości 51

Refleksje końcowe 53

Bibliografia 54

Część pierwsza WSPÓŁCZESNE OJCOSTWO

Małgorzata Fuszara: Wstęp 63

Anna Krajewska: Konteksty ojcostwa 67

Uwagi wstępne 67

Ojcostwo w teoriach psychologicznych i socjologicznych 68

Psychoanaliza Freudowska 69

Psychoanaliza humanistyczna Fromma 70

Teoria Parsonsa 72

Teoria uczenia się 73

Rola ojca w rodzinie 74

Ojcostwo w Polsce - rys historyczny 74

Stawanie się ojcem 78

Nurty badań nad ojcostwem 81

Ojciec i matka - porównanie ról 86

Kryzys ojcostwa 88

Przyczyny i istota zjawiska 88

Skutki kryzysu ojcostwa 91

Samotni ojcowie 92

Sprawujący opiekę nad dzieckiem 92

Nie sprawujący opieki nad dzieckiem 95

Ojcostwo patologiczne 97

Alkoholizm 97

Przemoc 102

Ojciec katolicki 106

Podsumowanie 110

Bibliografia 111

Krzysztof Arcimowicz: Wizerunek ojca w polskich mediach na przełomie XX i XXI wieku 115

Wprowadzenie 115

Materiał badawczy 117

Postępowanie badawcze 121

Typologia wzorów ojca w przekazach medialnych 124

Tradycyjny paradygmat męskości 124

Żywiciel rodziny 124

Głowa rodziny 129

Srogi wychowawca 131

Nowy paradygmat męskości 133

Opiekun dziecka 133

Partner dziecka 139

Ojciec „rodząc” 140

Dzień Ojca w polskich stacjach telewizyjnych w 2006 i 2007 roku 141

Zakończenie 145

Bibliografia 146

Beata Łaciak: Medialny obraz mężczyzn w relacjach małżeńskich i rodzinnych 151

Mąż tradycjonalista	152
Mąż partner	158
Mąż niewierny	161
Mąż macho	162
Mąż sadysta	163
Ojciec tradycyjny	164
Nowy model ojcostwa	170
Ojcostwo zastępcze	175
Ojciec po rozwodzie	177
Samotne ojcostwo	180
Bibliografia	183
Małgorzata Fuszara: Ojcostwo w opinii mężczyzn - ojców małych dzieci	187
Planowanie i wyobrażenia o przyszłości przed urodzeniem się dziecka	188
Uczestnictwo ojca w porodzie	188
Plany dotyczące przyszłej opieki nad dzieckiem	189
Decyzja o opiece ojca nad dzieckiem. Powody tej decyzji	191
Reakcje innych na fakt sprawowania przez ojca opieki nad małym dzieckiem	192
Reakcja rodziny	193
Reakcja przyjaciół i znajomych	194
Reakcja szefów na wzięcie urlopu wychowawczego przez mężczyznę	196
Reakcja obcych	198
Co robi ojciec a co matka. Jak powinno być?	200
Trudności w pełnieniu roli „głównego opiekuna”. Dlaczego mężczyźni tak rzadko podejmują się tej roli?	205
Zalety opiekowania się dziećmi przez ojców	211
Przyszłość: czy więcej mężczyzn będzie korzystało z urlopów wychowawczych?	214
Zakończenie	216
Bibliografia	219

Eleonora Zielińska: Sytuacja prawna mężczyzn w Polsce - godzenie sytuacji zawodowej z obowiązkami rodzinnymi w aspekcie ojcostwa 221

Wprowadzenie 221

Prawo polskie 222

Ogólny kontekst prawny 222

Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem 228

Prawo wspólnotowe 234

Obowiązujące akty prawne 234

Orzecznictwo ETS 238

Sytuacja prawna w wybranych krajach członkowskich Unii Europejskiej 240

Ocena uregulowań obowiązujących w Polsce na tle prawnoporównawczym 243

Katarzyna Władyka: Brak braku ojca. Samodzielne macierzyństwo a zagadnienie ojcostwa 245

Samodzielne matki z wyboru 245

Rodzicielstwo sprasowane 249

„Daddy questions” - amerykańskie poradniki i portale www 275

Polki mówią 283

Androginia Amazonek 293

Bibliografia 295

Jacek Kurczewski: Dziadek i babcia, czyli dług międzypokoleniowy 297

Stare pokolenie o rodzicach 300

Znaczenie więzi ponadpokoleniowej 303

Ocena pokolenia najstarszego przez młodych 308

Badania komplementarne 314 Bibliografia 322

Część druga MĘŻCZYŹNI W ZAWODACH SFEMINIZOWANYCH

Małgorzata Fuszara: Wstęp 325

Małgorzata Fuszara: Dobrze jest być rodzyńkiem, czyli mężczyźni
w zawodach sfeminizowanych 329

Cechy społeczno-demograficzne respondentów 329

Wiek 329

Staż pracy 330

Wykształcenie 330

Sytuacja rodzinna 330

Drogi do zawodu i motywacje podjęcia pracy 331

Mężczyźni wśród kobiet. Odsłona pierwsza: edukacja 336

Mężczyźni wśród kobiet. Odsłona druga: praca w sfeminizowanym zawodzie 339

Reakcja otoczenia: bliscy o wyborze zawodu i pracy 343

Reakcja otoczenia: pacjenci, klienci, uczniowie i ich rodzice wobec mężczyzn

pracujących w sfeminizowanych zawodach 346

Cechy mężczyzn i kobiet, prace męskie i kobiece. Czy kobiety i mężczyźni mogą się nauczyć czegoś od siebie nawzajem? 348

Sfery „męskie” i „kobiecy” w pracy i poza nią 352 Bariery w wykonywaniu zawodu 355

Zamiast zakończenia: czy warto wprowadzać zmiany i jak tego dokonać 356

Bibliografia 360

Karina Jankowska: Mężczyźni - nauczyciele gimnazjalni i licealni 361

Wprowadzenie 361

Motywy wyboru zawodu 363

Reakcja otoczenia 365

Stosunek do wykonywanego zawodu 366

Relacje ze współpracownikami 370

Relacje z uczniami 372

Awans zawodowy 375

Stosunek do własnej pici 377

Zakończenie 385

Małgorzata Fuszara: Zakończenie 389 Małgorzata Fuszara: Finał comments 393